

Proje adı: Kimyevi Gübre ve Toprak Tahlili Desteğinin Sosyo - Ekonomik Açıdan İncelenmesi (İzmir İli Örneği)

AFA Adı	Toprak ve Su Kaynakları
Program Adı	Toprak ve Su Kaynaklarının Geliştirilmesine Yönelik Sosyal ve Ekonomik Analizler
Projeyi Yürüten Kuruluş	Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi
Projeyi Destekleyen Kuruluş/lar	E.Ü. Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
Proje Yürütücüsü	Faruk METİNOĞLU
Yardımcı Araştırmacılar	H. Ali ADSAN, Prof. Dr. Ferruh İŞİN
Başlama-Bitiş Tarihleri	2009 – 2012

Proje Özeti: Çalışma 2009-2010 yılları arasında İzmir İlinde yürütülmüştür. Doğru, dengeli ve etkin gübrelemenin üretime olduğu kadar çevresel ve ekonomik etkileri de son yıllarda yapılan araştırmalarla ortaya konmuştur. Bu durum toprak analizine bağlı olarak gübreleme yapılmasını zorunlu hale getirmektedir. Projede öncelikle gübreleme uygulamalarındaki kriterler sebepleriyle araştırılmış, İzmir ilçe ve köylerinde toprak analizi yaptırma durumu incelenmiştir. Projede çiftçiler 3 gruba ayrılmıştır. Birincisi; Çiftçi Kayıt Sisteminde (ÇKS) kayıtlı olmayan dolayısıyla desteklemelerden yararlanmayan çiftçiler, diğeri; ÇKS'de kayıtlı olan ve sadece kimyevi gübre desteği alan çiftçiler üçüncüsü; kimyevi gübre ve toprak analizi desteklerinin her ikisinden de yararlanan çiftçilerle ayrı ayrı değerlendirmeler yapılmıştır. Bu konudaki sorunlar ortaya konmuştur. Daha sonra 2004 yılı verilerine göre Bakanlık tarafından 2005 yılında başlatılan kimyevi gübre desteklemesi ile yine 2005 yılında uygulamaya konulan toprak analizi desteğinin yıllar itibariyle verileri toplanmıştır. Bu desteklemelerin etkilerinin incelenmesi açısından destekleme öncesi yapılan gübreleme uygulamaları ile destekleme sonrası gübreleme uygulamaları karşılaştırılmıştır. Destekleme alan ve almayan çiftçilerin gübreleme alışkanlıkları karşılaştırılarak değerlendirilmiştir. Böylelikle destekleme ödemelerinin çiftçilerin gübre alışkanlıklarını değiştirmedeki etkisi ile bilinçli ve doğru gübrelemeye olan katkısı belirlenmiştir. Ayrıca artan gübre fiyatları karşısında yapılan desteklerin yeterliliği de proje kapsamında irdelenmiştir. Proje ile aynı zamanda toprak analizinin gerekliliği konusundaki bilinç düzeyinin; bitkisel üretim değeri, arazi varlığı, sosyal katılım ve çevreyle ilişkiler ile üreticilerin tarımsal kuruluşlarla ilişki düzeyine bağlı olduğu belirlenmiştir. Çalışma sonunda eğitim durumuna bakıldığında üreticilerin %79.60'ı ilkokul eğitime sahip olduğu bulunmuştur. Yine gübre kullanım alışkanlıklarına bakıldığında, kendi tecrübelerime göre atarım diyenlerin oranı %59.25 olarak bulunmuştur.

Anahtar kelimeler: Kimyevi gübre, kimyevi gübre desteklemesi, toprak analizi, toprak analizi desteği.